

Звіт

про діяльність Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» у 2010 році

Упродовж 2010 року МІОК працював над реалізацією проектів «Крок до України», «Відкриймо для України українську діаспору», «Назустріч новій хвилі» і над підготовкою та проведенням III Міжнародного конгресу «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція в майбутнє».

Освітні проекти

Проект «Крок до України»

Питання освіти в українському зарубіжжі є пріоритетним напрямком діяльності Інституту, саме тому в рамках проекту було:

- створено навчальний посібник – аудіокнигу із вправами **«Автостопом по Україні»**.

Призначення посібника – розвивати комунікативні навички на основі аудіювання. Цільова аудиторія – студенти-іноземці, що вивчають українську мову як іноземну. Це, насамперед, цікава історія, захоплююча пригода. Слухачі разом із головним героєм, молодим науковцем з Німеччини, який пише дослідження про Україну і намагається відкрити для себе цю загадкову країну, мандруватимуть містами і селами, пізнаватимуть культуру, побут і звичаї українців, а найголовніше – познайомляться з людьми: молодими і літніми, веселими і похмурими, цікавими і не дуже...

- розроблено концепцію та частину вправ до підручника з української мови як іноземної **«КРОК-2»** (середній рівень).

Рубіжний рівень підручника з української мови як іноземної **«КРОК-2»** розрахований на студентів – користувачів рівня B1, тобто студент може: розуміти основні положення висловлювань літературною мовою на відомі теми; розуміти, про що йдеться у радіо- та телепрограмах на теми, пов'язані з особистими та професійними інтересами; читати тексти, побудовані на частотному мовному матеріалі, а також – особисті листи; спілкуватися у ситуаціях, що виникають під час перебування у країні мови, що вивчається; будувати прості зв'язні висловлювання про особисті враження,

події, мрії; переказати сюжет книги або фільму і висловити своє ставлення; писати прості тексти на знайомі теми, а також особисті листи.

- розроблено концепцію I Міжнародної школи україністики «Крок до України»,
- проведено I Міжнародну школу україністики «Крок до України» для студентів з Росії, Польщі та Франції.

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» на два тижні перетворився на фантастичну суміш шкільних класів, етнографічної студії, кінотеатру та клубу зустрічі друзів: тут проходила I Міжнародна школа україністики «Крок до України». 20 студентів з Росії, Польщі та Франції з 5 до 16 липня 2010 року вивчали та вдосконалювали українську мову, знайомилися з елементами української культури у різних її проявах – від фольклору до сучасного мистецтва, а найголовніше – відкривали для себе Україну, хтось вперше, а хтось просто заново.

Заняття проходили у трьох групах (рівень А, В і С), так що кожен студент навчався відповідно до свого рівня знань. Викладачі намагалися створити у своїх групах максимально сприятливу та відкриту атмосферу дружнього спілкування, що допомогло студентам долати мовний бар'єр, за максимально короткий час вивчити якомога більше, ніби й не докладаючи особливих зусиль. У цьому дуже допомогли навчальні посібники, розроблені у МІОК: «КРОК-1» для початкового та «Автостопом по Україні» для завершального етапу вивчення мови.

Особливою популярністю у студентів користувалися пообідні заняття: кіноклуб, етнографія та екскурсії Львовом. І хлопці, і дівчата з задоволенням робили ляльки-мотанки – адже це унікальний сувенір, та ще й зроблений своїми руками, який кожен з них зміг повезти додому. Перегляд сучасних українських фільмів супроводжували цікаві дискусії. А прогулянки вулицями Львова у поєднанні з цікавими розповідями, сподіваємося, залишаться у пам'яті студентів надовго.

Школа стала для студентів справжнім кроком до України. Адже вони не лише вивчили тут слова чи граматичні правила – вони знайшли щось більше: справжню, живу Україну, яка промовляє до них архітектурою міста і розмовами на вулицях, піснями у дружньому колі та щирістю нових друзів, яких вони тут знайшли.

- 23 листопада 2010 року відбулась зустріч україністів МІОКу з Оксаною Винницькою, Почесним консулом Канади у Львові та головою Світової координаційної виховно-освітньої ради, з якою Інститут співпрацює з 2006

року. Як фахівець у галузі української освіти за кордоном Оксана Винницька чи не найкраще знає потреби освітньої галузі у діаспорі. Під час зустрічі обговорювались питання навчально-методичного забезпечення для українських шкіл у діаспорі, розробленого працівниками МІОКу. Дискусія продовжилась обговоренням проблем організації літніх шкіл української мови для представників діаспори. Зустріч українців МІОКу та Оксани Винницької ще раз засвідчила відкритість до співпраці українців в Україні та поза її межами, прагнення розвивати українознавчий освітній напрям спільними зусиллями, зважаючи на запити і потреби діаспорних громад.

Додаток № 1.

Проект «Українській освіті у Росії»

МІОК започаткував проект «Українській освіті у Росії», який здійснюється за сприяння та підтримки Управління освіти департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради та Світової координаційної виховно-освітньої ради Світового Конгресу Українців. Було реалізовано перший етап проекту.

Проведено:

- переговори з начальником Управління освіти департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради Надією Оксенчук;
- зустріч з директорами львівських шкіл;
- зустріч з директорами та вчителями українських шкіл Башкортостану та Сургуту;
- підготовку до зустрічі директорів шкіл з Росії та України;
- налагоджено контакти між дошкільним навчальним закладом №14 Шевченківського району Львова (завідувач – Марія Шуневич та вихователь-методист – Оксана Махрович) та дитячим садочком с. Золотоношка Стерлітамакського району Республіки Башкортостан (вихователь – Олена Тесленко);
- організовано зустріч директора МІОКу Ірини Ключковської з Ротарі Клубом, де було погоджено питання про збір української літератури для навчальних закладів у Російській Федерації.

Додаток № 2.

Проект «Освітньо-інформаційний портал «ДУДА» (Держава Україна – Діаспора)

За час існування (з 20 березня 2007 року) сайт відвідало понад **1.151.351** осіб (станом на 30 грудня 2010 року сайт відвідало 135.882 користувачів). На веб-сторінці розміщено 560 різноматематичних матеріалів (станом на 30 грудня 2009 року було 260). Великою популярністю відвідувачів користуються рубрики: «Все для школи», «Голодомор 32-33 рр.», «Видатні постаті», «З життя діаспори», а також матеріали навчально-методичного та інформаційного характеру. Сайт регулярно поповнюється новими матеріалами. Веб-сторінку доповнено новими додатками (коментарі, форум та інші елементи), оновлено дизайн. Виконані зміни в адміністративній частині сайту, які дозволяють залучати нових користувачів (дописувачів). Протягом року сайт регулярно обслуговувався, а також проводилося його адміністрування.

Проект Міжнародний конгрес «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті»

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» 22-25 червня 2010 року організував і провів у Львові III Міжнародний конгрес «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція в майбутнє».

У конгресі взяло участь понад 400 представників із 28 країн світу та всіх областей України.

Серед них визначні діячі світового українства: Євген Чолій – Президент Світового Конгресу Українців, Ярослава Хортяні – Голова Європейського Союзу Українців, Марія Шкамбара – Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, Дмитро Павличко – Голова Української Всесвітньої Координаційної Ради, Юрій Гнаткевич – народний депутат України, Терезія Яценюк – голова Наглядової ради Міжнародного благодійного фонду «Open Ukraine», голови українських товариств з Австрії, Азербайджану, Бразилії, Білорусії, Греції, Естонії, Італії, Іспанії, Казахстану, Латвії, Португалії, Придністров'я, Росії (Архангельська, Єкатеринбурга, Кірова, Краснодар, Петрозаводська, Петропавловськ-Камчатського, Саратова, Ставрополя, Сургута, Тули, Уфи), Румунії, Угорщини, Хорватії, а також – науковці з Німеччини, Великобританії, США, Канади, України.

Конгрес проводився за підтримки: Національного університету «Львівська політехніка», Львівської міської ради, народного депутата України Петра Писарчука та Благодійного фонду «Південний», Львівської обласної ради, Львівської обласної державної адміністрації, Всеукраїнського благодійного фонду «Запорука», ВАТ ТФ «Львів-Супутник», Міжнародного благодійного фонду «Open Ukraine», мережі заправних станцій ОККО, Почесного Консульства Республіки Литви у Львові, представництва «Western Union» в Україні, Мистецького фонду імені короля Данила.

Вітання учасникам Конгресу надійшли від Президента України Віктора Януковича, Віце-прем'єр-міністра України Володимира Семиноженка, Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка (привітання зачитав представник МЗС України у Львові В'ячеслав Войнаровський), Міністра культури і туризму України Михайла Кулиняка, Голови Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі при Кабінеті Міністрів України Василя Костицького, Депутатської групи «За Україну» (голова В'ячеслав Кириленко), Голови Харківської обласної державної адміністрації Михайла Добкіна, Голови Львівської обласної державної адміністрації Василя Горбала, Українського Конгресового Комітету Америки, Конгресу Українців Канади, Фундації ім.Олега Ольжича, Об'єднання українців Росії, Українського освітнього центру при Бібліотеці української літератури м. Москви, Національно-культурної автономії Українського товариства «Вербиченька» (м. Нижнекамськ, Республіка Татарстан), Національно-культурної автономії українців Мурманської області та багатьох інших українських громад зарубіжжя.

Головувала на урочистому відкритті III Міжнародного конгресу «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція в майбутнє» у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької голова організаційного комітету конгресу, директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Ірина Ключковська.

Конгрес відкрив проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Національного університету «Львівська політехніка» Юрій Рашкевич.

Міський голова Львова Андрій Садовий від себе особисто і від депутатського корпусу Міської ради привітав учасників і гостей конгресу та побажав плідної роботи для блага України й усіх українців світу. Привітання від голови Львівської обласної держадміністрації Василя Горбала зачитала заступник голови Ліліана Гримська. Текст вітання від міністра Міністерства культури і туризму України Михайла Кулиняка

оголосила начальник управління культури Львівської облдержадміністрації Галина Дорошук. З привітальним словом до присутніх звернувся Гетьман Українського козацтва Микола Пантелюк.

Учасників конгресу благословили: Владика Йосиф Мілян, голова Пасторально-Місійного відділу УГКЦ, єпископ-помічник Київський; ректор Львівської православної богословської академії УПЦ КП митр. прот. Ярослав Ощудляк та Мечислав Мокшицький, архієпископ митрополит Львівський РКЦ.

Центральною подією конгресу стала Третя міжнародна науково-практична конференція «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція у майбутнє».

Пленарні, секційні та інші заходи відбувалися в найкращих приміщеннях Національного університету «Львівська політехніка».

На 3-х пленарних та 22-ох секційних засіданнях конференції з доповідями виступило понад 300 учасників, серед яких представники українських громадських, культурно-освітніх організацій, науковці, духовенство, політики, представники міністерств, відомств, вищих навчальних закладів.

Робота конференції проходила у восьми секціях:

1. Стратегія та моделі співпраці України з діаспорою.
2. Збереження національної ідентичності українців зарубіжжя.
3. Новітні явища світового українства в контексті східної діаспори та нової хвилі еміграції.
4. Освіта українського зарубіжжя: сучасний стан та перспективи.
5. Культура і мистецтво українського зарубіжжя: сучасний стан та перспективи.
6. Місце і роль ЗМІ діаспори у просуванні та захисті українських національних інтересів у міжнародній спільноті.
7. Церква як центр збереження та формування духовності українця за кордоном.
8. Лемки як складова світового українства.

На першому пленарному засіданні з доповідями виступили: Євген Чолій – «Діяльність Світового Конгресу Українців у захисті національних інтересів українського народу та в розбудові зв'язків між українцями всього світу»; Ярослава Хортяні – «Українська діаспора та українські сучасні реалії»; Марія Шкамбара – «Напрями праці українських жіночих організації в діаспорі – проекція в майбутнє, утвердження держави Україна у міжнародній спільноті»; Владика Йосиф Мілян – «Бог і Україна. Актуальність і

потреба переосмислення традиційних цінностей у підході до формування спільних основ сучасного закордонного українства».

На другому пленарному засіданні доповіді виголосили: Владика Діонісій (Ляхович), Апостольський Візитатор для українців греко-католиків Італії та Іспанії – «Роль Церкви у збереженні української ідентичності»; Юрій Гнаткевич, голова підкомітету з питань жертв політичних репресій, етнополітики, упередження національних конфліктів, біженців, міграції та у зв'язках з українцями, які проживають за кордоном, Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин, депутат Верховної Ради України; Олена Малиновська, завідувач відділу соціально-економічної і демографічної безпеки Національного інституту проблем міжнародної безпеки РНБОУ, доктор наук з державного управління, старший науковий співробітник – «Діаспора в добу глобалізації: нові ролі і можливості»; Василь Бабенко, директор Уфимської філії ДОЗ ВПО «Московський державний гуманітарний університет ім. М. О. Шолохова», керівник Наукового центру україністики, кандидат історичних наук, доцент – «Проблеми та шляхи збереження української національної ідентичності в Росії»; Олег Воловина, Ph. D. Univ. of North Carolina at Chapel Hill, USA, Researcher – «Мовна русифікація української діаспори в Америці та інші наслідки четвертої хвилі»; Михайло Петруняк, президент Асоціації Українців в Іспанії – «Роль українців за кордоном у творенні громадянського суспільства в Україні»; Василь Лопух, дійсний член НТШ, директор Адміністрації Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці (НТШ-А), кандидат економічних наук, доцент – «Нова хвиля» еміграції до США: економіко-соціальні аспекти»; Михайло Парипса, голова ГО «Асоціація «Українці Казахстану» – «Вплив Асамблеї народу Казахстану на розбудову українства в казахстанському краї»; Дмитро Павличко, голова Української Всесвітньої Координаційної Ради; Мирослава Роздольська, Голова Всеамериканської громадської організації «Нова українська хвиля» – «Вільна особистість – творець своєї долі та співтворець історії свого народу»; Володимир Строй, член правління Співки українців Латвії, член товариства «Дніпро» – «Ресурсний центр для українських іммігрантів в Латвії».

На підсумковому пленарному засіданні доповідали: Галина Маслюк-Какку, голова Товариства «Українсько-грецька Думка» – «Чи мав рацію Геродот?»; Віра Коник, голова Конгресу Українців Естонії – «Співпраця української держави із закордонним українством як відображення внутрішньополітичної ситуації в Україні та її зовнішньополітичного курсу»; Руслан Теліпський, шевченкознавець – «Пам'ятники

Шевченкові за кордоном. Їх роль та значення у формуванні позитивного іміджу України»; Роксоляна Тим'як-Лончина, фотограф – «Українська мова в світлинах. Рідна мова на львівських вулицях».

Результатом обговорення цих проблем стали такі висновки:

1. Сучасні реалії характеризуються функціонуванням потужних діаспор світу, серед яких одне з чільних місць займає українська діаспора.
2. Українська діаспора – важливий економічний, інтелектуальний, культурний і політичний ресурс Української держави.
3. Для розбудови демократичної заможної України та для утвердження її позитивного образу у світі необхідна синергія, яку можна досягти, поєднуючи капітал знань та можливостей українських громад як в Україні, так і за її межами.
4. Співпраця із закордонним українством та його підтримка повинні бути одними із основних пріоритетів зовнішньополітичної діяльності держави Україна.
5. Українська держава зобов'язана захищати і відстоювати права зарубіжних українців, а також – громадян України, які тимчасово знаходяться за її межами.

У рамках конгресу проведено низку супутніх заходів, які фактично стали доброю ілюстрацією діяльності українських громад за кордоном. Серед них: урочисте відкриття виставки латвійських художників українського походження під назвою «Єдність у різноманітті» та Саду світового українства у Музеї народної архітектури та побуту; урочиста церемонія нагородження у Львівському національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької переможців Міжнародного літературно-мистецького конкурсу української молоді «Для тебе, Україно!» (конкурс тривав з вересня 2009 р. по квітень 2010 р., надійшло 5000 робіт від 1021 дитини з усіх областей України, Автономної Республіки Крим та з Польщі, Іспанії, Грузії, Білорусії, Молдови, Канади, Вірменії, Німеччини, США. Свої думки молодь віком 5-18 років висловила у різних жанрах: розповідях, спогадах, картинах, казках, оповіданнях, поезіях, листах, публіцистиці, малюнках, плакатах); презентація проекту «Українській освіті у Росії»; вручення нагрудного знака «Зірка патріота України», диплома та Книги пошани «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни»; виставка до 300-ліття прийняття першої Конституції України Пилипа Орлика та виставка про діяльність Мінського міського громадського об'єднання українців «Заповіт»; виставка дитячих робіт учасників Міжнародного літературно-мистецького конкурсу для української молоді діаспори та України «Для тебе, Україно!»; презентація мистецького видання «Соломія

Крушельницька. Міста і слава»; фотовиставка «Вивіски у Львові: відмова від рідного» фотомитця із Чикаго (США) Роксоляни Тим'як-Лончини; виставка українських національних сценічних костюмів, організована приватним науково-виробничим підприємством «Фанел»; святковий вечір «У родинному колі» – виступи творчих колективів українського зарубіжжя Білорусії, Естонії, Латвії, Словаччини (за участю народного артиста України, Героя України Василя Зінкевича, заслуженого артиста України Андрія Заліска, ведучої Софії Федина), народного ансамблю «Вірність» та Хорової капели студентів «Гаудеамус» Національного університету «Львівська політехніка» під орудою заслуженого працівника культури Степана Шалати; презентація спільного проекту Міжнародного інституту освіти культури та зв'язків з діаспорою та Національно-культурної автономії м. Сургута «Українська родина» «Загублена в снігах Сибіру ... Повернення. Пам'яті української актриси Ніни Певної», презентація наукового збірника «Новітня еміграція: проблеми соціального і національного сирітства», презентація факсимільного видання поетичних збірок Василя Хмелюка «Гін», «Осіннє сонце», «1926, 1928, 1923».

Усі заходи конгресу відбулися за інформаційної підтримки всеукраїнської щоденної газети «День» та тижневика Національного університету «Львівська політехніка» «Аудиторія».

Учасники III Міжнародного конгресу прийняли доповідь Президента Світового Конгресу Українців п. Євгена Чоля, проголошену 23 червня 2010 року на офіційному відкритті конгресу, за основу позиції щодо сучасних подій в Україні та щодо напрямів подальшої діяльності світового українства.

Зважаючи на пропозиції СКУ та підсумкові рекомендації секційних засідань, III Міжнародний конгрес «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція в майбутнє» ухвалив наступне:

Звернутися до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України з клопотанням:

1. Створити законодавчу базу для реалізації програм підтримки світового українства.
2. Продовжити практику проведення Парламентських слухань з питань світового українства щорічно.

3. На основі пропозицій від світового українства розробити, затвердити та реалізувати Державну програму співпраці з закордонними українцями на період від 2011 до 2015 року.
4. При підготовці проектів законів про Державний бюджет України на наступні роки передбачити належне фінансування програм для здійснення співпраці із закордонними українцями та їх громадськими організаціями.

Робота конгресу викликала широкий резонанс у суспільстві та була висвітлена у засобах масової інформації – репортажі про конгрес вийшли на телебаченні, радіо, у пресі та інтернет-виданнях.

Додаток № 3.

Парламентські слухання

На виконання Постанови Верховної Ради України від 19 січня 2010 року № 1807-VI «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Закордонне українство: сучасний стан та перспективи співпраці» Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин 8 грудня цього ж року провів слухання у Комітеті «Сучасний стан та шляхи врегулювання проблем у сфері захисту прав трудових мігрантів – громадян України».

Відповідно до Постанови Верховної Ради України № 2385-VI від 1 липня 2010 року Комітет з питань культури і духовності 8 грудня провів парламентські слухання на тему: «Українці у світі». МІОК підготував та надав пропозиції до рекомендацій парламентських слухань у комітетах Верховної Ради України.

На парламентські слухання була запрошена директор МІОКу Ірина Ключковська, яка у своєму виступі окреслила сучасні тенденції та явища в середовищі української діаспори; проаналізувала масштаби новітньої хвилі еміграції, її втрати, здобутки, перспективи, вплив новітньої української діаспори на творення образу України у світі, можливі механізми залучення потенціалу сучасної діаспори до державотворчих процесів в Україні, а також стан освіти українського зарубіжжя як фактору збереження національної ідентичності українця за кордоном, визначивши шляхи її розвитку у сучасних реаліях.

Додаток № 4.

Проект «Відкриймо для України українську діаспору»

МІОК продовжує ознайомлювати громадськість України з діяльністю її діаспори, з конкретною роботою як окремих осіб, так і громад, які працюють для утвердження позитивного образу нашої спільної Батьківщини у світі. Зокрема, у рамках проекту було проведено такі заходи:

- 19 лютого МІОК презентував фотовиставку *«Вівіски у Львові: відмова від рідного»* фотомитця із Чикаго (США) *Роксоляни Тим'як-Лончини*. Подію присвячено Міжнародному дню рідної мови. Представлена виставка є лише частиною масштабнішої колекції світлин *«Солов'їна наша мова»*, яка охоплює понад 200 фотографій, зроблених під час подорожей Україною. За словами фотографа, мета виставки – показати через світлини, наскільки засмічена наша мова англіцизмами-американізмами, словами-покручами. У зв'язку з тим п. Роксоляна закликає: «Ми не можемо бути сторонніми глядачами... Не стіймо осторонь!... Моїм найбільшим бажанням є через світлини розбудити любов і пошану до української мови в Україні і в діаспорі». Вирішення питань, пов'язаних із культурою вживання української мови, способи очищення мови від русизмів та інших запозичень запропонували: Ярослав Пітко, голова Львівського обласного об'єднання «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, Василь Лизанчук, професор факультету журналістики Львівського національного університету ім. І. Франка, Іван Сало, заслужений журналіст України. Присутність студентської молоді, активне обговорення проблем функціонування української мови мовознавцями, представниками влади, журналістами дозволило сформулювати рекомендації, які можуть бути корисними для формування проекту Програми розвитку української мови на державному рівні. Виставка експонувалася з 8 до 22 лютого.
- Спільний проект МІОК та Національно-культурної автономії м. Сургута «Українська родина» «Загублена в снігах Сибіру... Повернення в Україну» стартував з 14-19 березня 2010 року. У цей час на запрошення громади «Українська родина» відбулася поїздка Ірини Ключковської, директора МІОКу, Надії Оксенчук, начальника управління освіти Львівської міської ради та акторів Національного драматичного театру ім. Марії Заньковецької – Лесі Бонковської, заслуженої артистки України, Степана Глови, народного артиста

України, у місто Сургут Ханті-Мансійського округу Югри Російської Федерації. Це стало можливим завдяки праці наших земляків, що живуть у Сургуті. Над проектом «Загублена у снігах Сибіру» тривалий час самовіддано працювала Ганна Литвин, начальник культури адміністрації міста Сургут та організатор приїзду делегації зі Львова, а також голова українського товариства «Українська родина» Микола Ганущак. Очільники «Української родини» довірили отримати документи МІОКу. «Для нас велика честь і відповідальність прийняти документи Ніни Певної, акторки, що стояла біля витоків двох українських театрів в Ужгороді та Луцьку, – говорить Ірина Ключковська, – на нас покладена велика місія – зробити все, аби повернути ще одне ім'я в Україну, ім'я Ніни Певної, загубленої в снігах Сибіру. Повернути її в духовний простір України, щоб вона зайняла своє достойне місце в історії українського театру». Під час перебування делегації зі Львова відбулася низка заходів, присвячених пам'яті Ніни Певної. Поїздка до української громади в місто Сургут Російської Федерації ще раз стала свідченням того, що українська діаспора є носієм знань про Україну, потужним культурним, економічним, політичним фактором розвитку нашої держави, фактором добросусідства між країною походження та країною проживання.

У рамках III Міжнародного конгресу «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проєкція в майбутнє» 24 червня 2010 року у Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького відбулася виставка світлин з фотоальбому Ніни Певної. Цього ж дня у Національному академічному українському драматичному театрі імені Марії Заньковецької відбувся вечір пам'яті Ніни Певної за участю заслуженої артистки України Лесі Бонковської та народного артиста України Степана Глови. Матеріали про Ніну Певну опубліковано у газеті «День».

- 6-7 жовтня у Празі на базі Слов'янської бібліотеки Національної бібліотеки Чеської республіки відбувся круглий стіл-презентація «Василь Хмелюк: український маляр і поет» за участю наукового співробітника МІОКу Наталії Гумницької. МІОК у рамках проекту «Відкриймо для України українську діаспору» проводить системну науково-організаційну роботу, спрямовану на відкриття і повернення в український культурний простір визначних особистостей, які в той чи інший спосіб прислужилися науці, мистецтву,

літературі, політиці. Плідною у цьому напрямі є співпраця із Слов'янською бібліотекою Національної бібліотеки Чеської Республіки, її нинішнім директором Лукашем Бабкою, а також мистецтвознавцем Оксаною Пеленською, автором монографії «Український портрет на тлі Праги. Українське мистецьке середовище в міжвоєнній Чехо-Словаччині». Високу оцінку серед літературознавців, митців і цінителів української культури отримало мистецьки видане факсимільне видання раритетних поетичних збірок Хмелюка, яке МІОКу люб'язно надала Слов'янська бібліотека Національної бібліотеки Чеської Республіки у Празі. Завдяки цьому проекту ім'я Василя Хмелюка і його творчість стали відомі ширшому загалу української інтелігенції, а не лише вузькому колу професіоналів. У презентації взяв участь представник Посольства України у Чеській Республіці Андрій Моторний, викладачі і студенти Карлового університету, працівники Слов'янської бібліотеки, представники українських громад у Празі. Повернення в українську культуру творчості цього самітника безумовно збагатить наше мистецтво, дасть поштовх для ферментації нових ідей, а також ще раз підкреслить наш український вклад у розвиток європейського культурного простору. МІОК має намір видати каталог оригінальних творів В. Хмелюка з науковим коментарем. Видання такого альбому-каталогу стане вагомим кроком у справі поширення серед спеціалістів та широкого загалу знань про творчість цього відомого європейського художника.

- 21 жовтня 2010 року відбулося відкриття фотовиставки «З любов'ю до України» фотомитця із Чикаго (США) Роксоляни Тимяк-Лончини у престижних залах Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. На виставці було представлено понад 100 світлин (2000-2010 рр.), виконаних автором у різних країнах світу. Об'єктив художниці фіксує і порівнює красу природи, особливості архітектури, характери людей, національні традиції, звичаї у різних куточках планети. За словами пані Роксоляни, основною ідеєю виставки є прагнення показати, що Україна має багато спільного з іншими країнами світу, зокрема у культурі, укладі життя, природних ландшафтах і, особливо, людях.

Відкрила виставку заступник директора Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького Оксана Біла, яка сказала, що Музей радо надав свої

приміщення для експозиції цікавих фоторобіт п. Роксоляни Тимяк-Лончини. Директор МІОКу Ірина Ключковська коротко представила творчий доробок п. Роксоляни Тимяк-Лончини, розповіла про співпрацю Інституту з автором фотовиставки, подякувала п. Роксоляні за її подвижницьку працю для України. Керівник Представництва Міністерства закордонних справ України у Львові В'ячеслав Войнаровський привітав автора фотовиставки і присутніх з такою неординарною подією. Він подякував усім організаторам, а директорів МІОКу Ірині Ключковській вручив Почесну Грамоту Представництва МЗС України у Львові за вагомий особистий внесок у справу розвитку міжнародного співробітництва у сфері освіти, культури та підтримку закордонного українства.

- 22 жовтня 2010 року МІОК долучився до відкриття ще одного забутого імені на українському діаспорному небосхилі. У Львівському Палаці мистецтв відбулась презентація книги Софії Будко «Українське небо повниться». Зініціювали видання та презентацію книги з нагоди відзначення 200-ліття від дня народження Тараса Шевченка працівники Музею Тараса Шевченка Львівського Палацу мистецтв. МІОК та Національна бібліотека Чеської Республіки підтримали цю ідею та виступили співорганізаторами акції. Виступи Ірини Ключковської, Зеновії Філіпчук, Надії Оксенчук ознайомили присутніх з контекстом діаспорних процесів загалом та міжвоєнної Праги зокрема. Від Генерального консула Чеської Республіки у Львові та від директора Слов'янської бібліотеки у Празі учасників дійства привітала Мартіна Павлітова, консул з гуманітарних питань.

Додаток №5.

Проект «Назустріч новій хвилі»

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою, відповідаючи на виклики часу, обрав одним з пріоритетів своєї діяльності роботу з громадами нової хвилі еміграції, наукові дослідження сучасних міграційних процесів, їх факторів, чинників, особливостей, і щонайголовніше, – наслідків для українського суспільства та світового українства загалом.

У рамках спільного проекту МІОКу та Всеукраїнського благодійного фонду «Запорука» (українсько-італійський проект «Підтримки транснаціонального батьківства

та соціально-економічної інтеграції репатріантів») було проведено соціологічне дослідження з метою отримання інформації щодо еміграційних настроїв мешканців Львова, виявлення їх мотивів та передумов; з'ясування основних потреб та проблем, характеру соціальних та трудових умов осіб та сімей, пов'язаних з трудовою міграцією; дослідження особливостей стану соціального самопочуття та трудової самореалізації трудових реемігрантів після повернення в Україну. Під час проведення кількісного соціологічного дослідження було опитано 400 осіб. У процесі здійснення глибинних інтерв'ю респондентами стали трудові реемігранти, які повернулися з Італії, а також члени родин трудових мігрантів, зокрема діти, батьки яких працюють в Італії.

Результати дослідження були презентовані на III Міжнародному конгресі «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція в майбутнє». Опис і результати дослідження розміщені на сайті МІОКУ.

Додаток № 6.

Проект «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни»

Міжнародний інститут освіти, культури і зв'язків з діаспорою двічі долучався до реалізації щорічного Міжнародного проекту «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни».

У рамках цього проекту МІОК у 2010 році підготував та подав інформацію про 18 визначних постатей української діаспори, які увійшли до Книги пошани «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни» та були нагороджені нагрудним знаком «Зірка патріота України» і дипломом. Директор МІОКУ Ірина Ключковська, член організаційного комітету, взяла участь у заключній частині Міжнародного проекту, який відбувся 8 квітня 2010 року в приміщенні Торгово-промислової палати України у місті Києві.

Додаток №7.

Міжнародні конференції, з'їзди

- 26 лютого 2010 року делегація МІОКУ у складі Ірини Ключковської, директора, Олесі Палінської, наукового співробітника, взяла участь у VI З'їзді українців Башкортостану. Одним із пріоритетів діяльності МІОКУ визначена робота з українськими громадами східної діаспори, зокрема з Республіканським

національно-культурним центром українців Башкортостану «Кобзар». Участь у з'їзді, спілкування з українцями Башкирії, численні зустрічі з викладачами та вчителями українських закладів ще раз утвердили нас у переконанні про правильність обраного нами шляху. На VI З'їзді українців Башкортостану було анонсовано початок нового проекту МІОКу «Українській освіті у Росії». В Уфі відбулися перші зустрічі з учительськими колективами школи №9 та школи в Золотонощі, де викладається українська мова.

- 2014 року Україна та світова громадськість відзначатиме 200-ліття з дня народження Тараса Шевченка. Вагомість цієї події спонукала МІОК розпочати підготовку до цієї величної дати завчасно. Відтак 14-16 квітня у Національному університеті «Львівська політехніка» відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Тарас Шевченко та кобзарство». Конференцію «Тарас Шевченко та кобзарство» привітав у стінах НУ «Львівська політехніка» його ректор Юрій Бобало. Ініціатором конференції стала Львівська обласна організація ВЖТ ім. О. Теліги (голова Тетяна Шаленко) та Музей Тараса Шевченка Львівського палацу мистецтв (завідувач – Роман Наконечний). Максимальну підтримку у реалізації цього заходу надав Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» (директор – Ірина Ключковська). Також співорганізаторами конференції стали: Львівська міська рада, Львівський національний університет імені І. Франка, Львівська національна академія мистецтв, Львівська музична академія ім. М. Лисенка, Центр творчості дітей та юнацтва Галичини, Львівське відділення національної спілки кобзарів.

Виокремлення саме такої теми є не випадковим, оскільки без осмислення самої суті кобзарства як явища не можна зрозуміти значення отого ключового слова-назви збірки поезій Т. Шевченка «Кобзар». Погляд на постать Шевченка крізь призму кобзарства дає можливість глибше відчувати його духовний світ, спосіб мислення, мотивацію певних вчинків. Мета та основне завдання конференції – залучити широкі кола громадськості до підготовки цієї важливої дати, привернути увагу суспільства до маловідомих сторінок культурно-духовної спадщини Т. Шевченка та кобзарів, дати поштовх до застанови над морально-етичними засадами їхньої творчості та її актуальності у нашому сьогоденні спонукати молодь до переосмислення своєї духовної спадщини, творення нових культурно-мистецьких цінностей, об'єднати зусилля інтелектуальної, творчо-

мистецької еліти для пропагування національних надбань українського народу світовій спільноті. До участі у конференції були запрошені не лише авторитетні науковці-доповідачі, але й вчителі, котрі отримали добру нагоду одразу ж використати у своїй роботі напрацьовані матеріали. За три дні роботи конференції її учасниками стало понад 500 осіб із багатьох регіонів України та інших країн. Робота конференції була зосереджена на духовному зв'язку Шевченка та кобзарства. Виступи доповідачів вдало доповнювали музичні номери студентів музичної академії ім. М. Лисенка класу професора, народної артистки України Людмили Кузьмівни Посікіри та класу доцента, заслуженого діяча мистецтв України Оксани Герасименко. У межах роботи конференції відбулося декілька цікавих та важливих заходів, зокрема мистецька акція «Художники малюють під звуки бандури», в якій взяли участь студенти Львівської музичної академії ім. М. Лисенка та студенти Львівської національної академії мистецтв. Куратори акції – Роман Яців, проректор з наукової роботи Львівської національної академії мистецтв, кандидат мистецтвознавства, заслужений працівник культури України та Оксана Герасименко, доцент, заслужений діяч мистецтв України. Це дало можливість молоді трансформувати своє бачення Шевченка та кобзарства в образотворчих та музичних творах. Акцію підтримали також і професійні художники. Першим відгукнувся Сергій Міхновський, перенісши на полотно свої рефлексії-відчуття бандурної музики Романа Гриньківа. Емоції від концерту у філармонії знайшли своє відображення у рисунках Валерія Нестеренка. Тему кобзарства давно осмислює Орест Скоп, заслужений художник України. Велике зацікавлення у присутніх викликала виставка народних музичних інструментів, реконструйованих великим подвижником та популяризатором кобзарства, українцем з Америки Юрком Фединським. Виставка репрезентувала інструментальну культуру від часів Київської Русі – це три види гусел з тих часів, мамаївська кобза, торбан, кобзарська бандура, панська бандура, вересаївська кобза і колесна ліра. Присутні мали можливість почути детальні коментарі Юрка Фединського та послухати у його виконанні думи. Він також взяв участь в акції «Художники малюють під звуки бандури», де студенти мали унікальну можливість не лише візуально побачити всі ці інструменти, але й змогли ознайомитись із способом гри на кожному з них і найголовніше –

відчути їх звучання. Вдалим доповненням конференції було демонстрування відеофільму «Думи мої» (режисер Євген Козак, вокальний супровід – Стефан П'ятничко, народний артист України). Цей фільм створив відчуття присутності Шевченка у залі. Із зацікавленням розглядали учасники конференції виставку книг новинок на шевченківську та кобзарську тематику із фондів бібліотеки музею Тараса Шевченка Львівського палацу мистецтв, зорганізовану працівниками Музею – Зеновією Філіпчук та Анною Станицькою. Вагомим заходом у межах конференції був концерт у Львівській обласній філармонії. Режисери-постановники концерту – заслужений діяч мистецтв України Оксана Герасименко, відмінник освіти України Тетяна Шаленко, автор сценарію та ведуча – лауреат всеукраїнських та міжнародних фестивалів Софія Федина. На концерті виступили виконавці автентичного напрямку – кобзар із Черкащини, заслужений працівник культури України Михайло Коваль, Назар Черкас, Ярослав Крисько, кобзар із Переяслава-Хмельницького Микола Товкайло, Андрій Селецький, Юрко Фединський (США), дует у складі Олесь Коваль (ліра) та Гордія Старуха. Звучала академічна бандура. Її представили – народна артистка України Людмила Посікіра, заслужений діяч мистецтв України Оксана Герасименко, лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів Віолетта Дутчак, лауреати національних та міжнародних конкурсів квартет бандуристок «Львів'янки» у складі Оксани Коломієць, Лесі Стефанко, Ірини Григорчук, Олени Ніколенко, лауреати всеукраїнських конкурсів – Богодар Баглай, Сергій Кутепов, Вікторія Грицюк, Наталія Винницька. Завершила концерт творами на сл. Т. Шевченка «Лічу в неволі» (муз Д. Січинського) та «Закувала та сива зозуля» (муз. П. Ніщинського) Львівська самодіяльна народна капела бандуристів «Карпати» (художній керівник – заслужений діяч мистецтв України Ярослав Мелех). Над втіленням концепції конференції щиро та з натхненням працювала команда однодумців, зокрема Тетяна Шаленко, голова Львівської обласної організації ВЖТ ім. О. Теліги; Роман Наконечний, завідувач Музею Тараса Шевченка Львівського палацу мистецтв та його працівники – Зеновія Філіпчук, Анна Станицька; директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» кандидат педагогічних наук, доцент Ірина Ключковська та її працівники – Марія Галік, Ірина Побран, Галина Шміло, Ольга Пташник, Остап Кендзьор,

Любов Литвин, Ярослав Литвин; проректор з наукової роботи Львівської національної академії мистецтв, кандидат мистецтвознавства, заслужений працівник культури України Роман Яців, старший викладач кафедри графічного дизайну Михайло Царик та викладач Юрій Крукевич; завідувач кафедри української літератури імені академіка М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка, професор, доктор філологічних наук, заслужений діяч науки і техніки Тарас Салига; професор, доктор мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв Любов Кияновська, професор, народна артистка України Людмила Посікіра, доцент, заслужений діяч мистецтв України Оксана Герасименко; директор Центру творчості дітей та юнацтва Галичини, кандидат педагогічних наук Олег Кузик, завідувач школи кобзарського мистецтва ЦТДЮГ Марія Горішна.

- МІОК став співорганізатором у проведенні Всеукраїнської науково-практичної конференції «Геноцид України у ХХ столітті», яка відбулася 27 лютого у Національному університеті «Львівська політехніка». З доповіддю «Геноцид проти української сім'ї» виступив Ігор Калинець, заступник директора МІОКу, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка.
- МІОК був співорганізатором проведення Урочистої академії пам'яті нескореного лицаря національних інтересів України Ярослава Дашкевича, яка відбулася 21 грудня у Львівській обласній універсальній науковій бібліотеці. В академії взяли участь працівники Інституту – Марія Галік та Наталія Гумницька.

Додаток № 8.

Конкурси

- З вересня 2009 року по червень 2010 року Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою під егідою Міністерства освіти і науки України провів Міжнародний літературно-мистецький конкурс для української молоді діаспори та України «Для тебе, Україно!»
Своє бачення майбутнього України у різних жанрах висловило більше тисячі дітей, а саме 1021 учасник конкурсу. Журі у складі Лариси Івшиної, головного

редактора всеукраїнської газети «День» (Київ), Ігоря Калинця, письменника, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка (Львів), Тадея Карабовича, письменника, професора Люблінського університету (Польща), Марії Людкевич, письменниці, редактора газети «Галицьке юнацтво» (Львів), Богдана Стельмаха, письменника (Львів), Івана Крислача, заслуженого художника України (Львів), Ореста Білоуса, художника, члена Національної спілки художників України (Львів) з цікавістю та захопленням розглянуло 5 000 надісланих робіт.

Тематика виявилась актуальною, зацікавивши дітей віком від 5 до 18 років з усіх областей України та з-за кордону: з Польщі, Іспанії, Грузії, Білорусії, Молдови, Канади, Вірменії, Німеччини, США. Різноманітність надісланих творів зумовила виокремлення трьох номінацій: художні твори, публіцистика, малярство. Оголошення результатів конкурсу відбулося на урочистому відкритті III Міжнародного конгресу «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція в майбутнє» 23 червня 2010 року у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької. У рамках конгресу експонувалася виставка малярських робіт учасників конкурсу у Львівській політехніці.

- За підтримки Міжнародного інституту відбувся Всеугорський конкурс українського читання (Будапешт), присвячений 77-ій річниці Голодомору в Україні. Для переможців конкурсу надіслано в подарунок різноманітну україномовну літературу, яку Інститут зібрав від організацій Львова.

Додаток № 9.

Інші проекти

- **Фільм «Богдан Хмельницький»**

З ініціативи Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» 15 листопада 2010 року у стінах Львівської політехніки відбулася прем'єра фільму «Богдан Хмельницький». Телепроект студії ВІАТЕЛ «Гра долі» запрезентував талановитий режисер та непересічна особистість Василь Вітер, президент студії «ВІАТЕЛ», заслужений діяч мистецтв України, завідувач

кафедри телережисури Національного університету театру, кіно і телебачення імені І. Карпенка-Карого.

До перегляду фільму була запрошена учнівська та студентська молодь, вчителі, викладачі, представники культурно-освітніх закладів, громадськість Львова. Перед прем'єрою зі вступним словом виступила директор МІОКу Ірина Ключковська, яка представила режисера фільму і наголосила на важливості та актуальності історичних фільмів для патріотичного виховання молоді. Василь Вітер розповів про ідею виникнення проекту «Гра долі» та про свої подальші плани.

Глядачам, яких зібралася повна актовка зала навчального корпусу №1 Львівської політехніки, перегляд фільму відкрив інтригуючу правду про Богдана Хмельницького – творця української нації, творця української держави. Фільм настільки сподобався аудиторії, що після перегляду відбулася довга та жвава дискусія з режисером.

«День «Дня» у Львівській політехніці

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою виступив ініціатором та організатором проведення акції «День «Дня» у Львівській політехніці, яка відбулася 17 листопада 2010 р.

Перебування головного редактора газети «День» розпочалося 17 листопада з візиту до Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою, де Лариса Івшина зустрілася з колективом МІОКу. На цій зустрічі директор Ірина Ключковська зробила пропозицію пані Івшиній увійти до Наглядової ради проекту «Сад світового українства», до якої будуть також запрошені Євген Чолій, Богдан Гаврилишин, Ігор Калинець, Мирослав Маринович та Євген Сверстюк.

До присутніх на фотовиставці з вітальними словами звернулися представники місцевих органів влади, вищих і середніх навчальних закладів Львова та області, громадських організацій та засобів масової інформації. Відбулося вручення «інтелектуальних наборів» – річних передплат на газету «День» та книг з «Бібліотеки «Дня» – львівським школам та ВНЗ у рамках просвітницької акції «Дня» «Подарунок рідній школі».

Відбулася читацька конференція «Історія – розмова про майбутнє». У відкритій дискусії із головним редактором щоденної всеукраїнської газети «День» Ларисою Івшиною взяли участь студенти, педагоги вищих та середніх навчальних закладів, старшокласники, громадськість. Усі учасники мали змогу усно чи письмово поставити

питання, висловити власні погляди на гострі та «закриті» багато років історичні події, посперечатися щодо актуальних питань сьогодення. А також дізнатися більше про ексклюзивну серію книг під загальною назвою «Бібліотека газети «День», започатковану виданням. Найактивніші учасники отримали книги з «Бібліотеки «Дня» у подарунок від головного редактора.

Додаток № 10.

- Працівники Інституту – автори наукових та методичних публікацій, учасники міжнародних наукових конференцій. Доповіді і виступи були опубліковані у збірниках матеріалів конференцій та інших виданнях. Звіт про наукову діяльність Інституту було представлено керівництву Національного університету «Львівська політехніка».

Додаток № 11.

- В інституті укомплектована бібліотека та створена комп'ютерна база діаспорних видань – понад дві тисячі книг. У 2010 році бібліотека поповнилась україномовною літературою видавництв «Каменярь», «Свічадо», «Світло і тінь».
- В Інституті функціонує сайт www.mio.k.lviv.ua, на якому висвітлена діяльність нашої установи та розміщено 323 матеріали різної тематики. За 2010 рік сайт відвідало понад 2 мільйони користувачів.

Додаток № 12.

- Працівники Інституту протягом року готували різні матеріали до проведення проєктів (афіші, запрошення, програми, банери тощо). Підготовлено і видано збірники: III Міжнародної науково-практичної конференції «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті», конференції «Тарас Шевченко та кобзарство», круглих столів з проблем новітньої еміграції «Новітня еміграція: проблеми соціального і національного сирітства» та монографію Ігоря Калинця «Знане і незнане про Антонича. Матеріали до біографії Богдана Ігоря Антонича».

Додаток № 13.

- Діяльність Інституту висвітлювалась у різних засобах масової інформації. МІОК здійснює надзвичайно широке листування з різноманітними організаціями України та зарубіжжя.